2015

Oriveden rantaosayleiskaavan luontoselvityksen päivitys

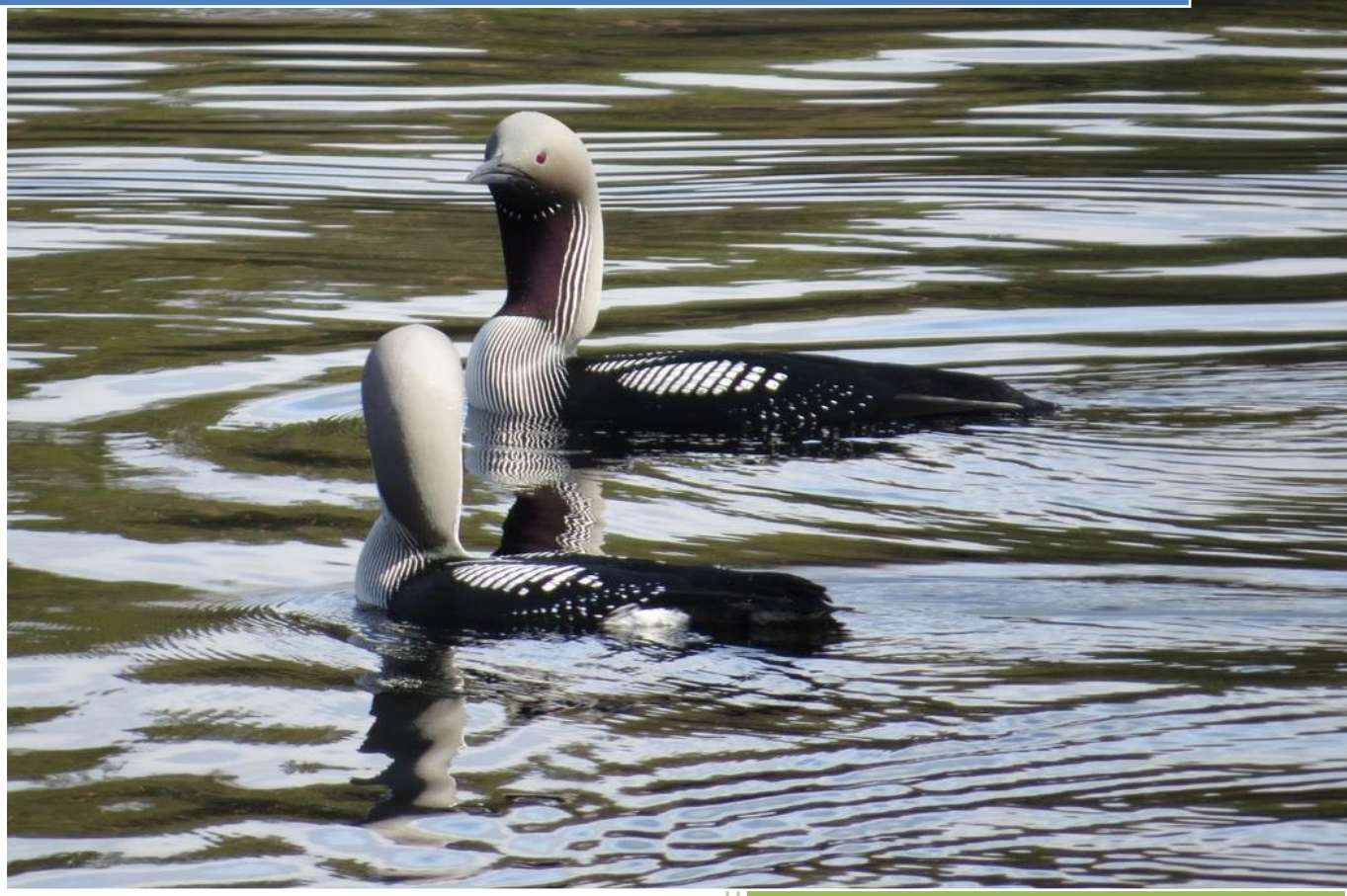

Petri Parkko

Luontoselvitys KOTKANSIIPI

9.9.2015

1. Taustoja

Oriveden rantaosayleiskaavan luontoselvityksen (Parkko 2011) maastotyöt tehtiin vuosina 2009 ja 2010 ja se todettiin keväällä 2015 etenkin liito-oravan (Dir IV, VU) osalta vanhentuneeksi: moni luontoselvityksessä rajattu liito-oravakohde on kokonaan tai osittain hakattu, joten niiden nykytila piti varmistaa. Lisäksi useita luontokohteita jouduttiin tarkistamaan lausuntojen tai mielipiteiden perusteella. Vetterkullan alueelta ei ollut tehty lainkaan luontoselvitystä, joten sen osalta jouduttiin tutkimaan keväällä liito-oravan ja viitasammakon (Dir IV) esiintyminen sekä kesällä kasvillisuus ja arvokkaat elinympäristöt. Oriveden kaupunki tilasi täydentävän luontoselvityksen Luontoselvitys Kotkansiiveltä 23.4.2015.

2. Menetelmät ja aineisto

Oriveden kaupunki keräsi täydennystä vaativat luontokohteet muistutuksista ja lausunnoista sekä kokonaan selvittämättömät kohteet. Koonnin perusteella suunniteltiin maastokaudella 2015 tutkittavat kohteet sekä maastotöiden aikataulu.

Maastotyöt liito-oravan (Dir IV, VU) ja viitasammakon (Dir IV) osalta tehtiin 27.–28.4. ja 12.–13.5.2015. Etenkin jälkimmäisellä käyntikerralla havainnoitiin myös alueiden pesimälinnustoa. Kesän arvokkaisiin elinympäristöihin, kasvillisuuteen ja linnustoon liittyvät inventoinnit tehtiin 13.–14.6.2015.

Maastotöiden jälkeen luontorajaukset ja pistemäiset kohteet toimitettiin MapInfo-muotoon digitoituina tilaajalle ja Ympäristönsuunnittelu Oy:lle. Tässä raportissa on esitelty osa-alueittain tutkitut kohteet ja niiden merkittävät luontoarvot sekä annettu kaavamerkintäsuositukset perustuen kaavaluonnoksen merkintöihin. Muuttuneista kohteista on annettu myös karttarajaukset. Luontoselvityksen maastotyöt teki luontokartoittaja (eat) Petri Parkko.

Raportissa käytettyjä lyhenteitä: Dir IV = EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulailla kielletty; L-dir = EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji; VU = uhanalainen, vaarantunut; NT = silmälläpidettävä.

3. Pohjoinen osa-alue

3.1. Lausuntojen/ mielipiteiden perusteella tarkistetut liito-oravakohteet

A69 Kielikänjärvi (kartta 1)

- liito-oravan elinympäristön oikeellisuuden tarkistaminen

Isoniemi on suurelta osin hakattu, mutta alueella on edelleen liito-oravalle sopivaa metsää kapeina kaistaleina; myös isoja lisääntymispaikoiksi sopivia kolohaapoja on jätetty pystyyn. Alueella ei kuitenkaan tehty havaintoja liito-oravasta keväällä 2015.

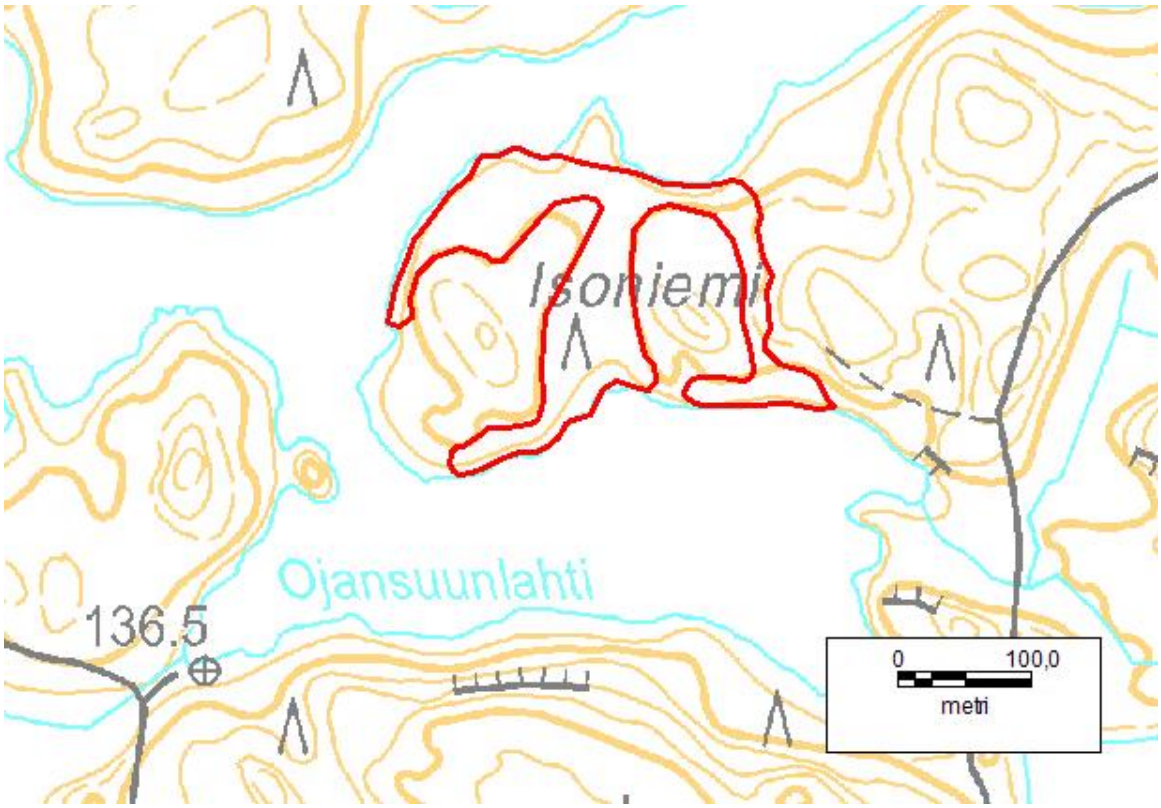

Kartta 1. Kielikänjärven kohteen uusi rajaus.

Suositus: Alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

A7 Ikkala (kartta 2)

- liito-oravan elinympäristön oikeellisuuden tarkistaminen

Rasinojalla, Iso-Musturin rannan tuntumassa, tehtiin keväällä 2015 edelleen havaintoja liito-oravasta, mutta itäreuna on laajalti hakattu. Liito-oravan elinalue rajattiin uudelleen.

Suositus: Uusi rajaus varustetaan merkinnällä sl-1.

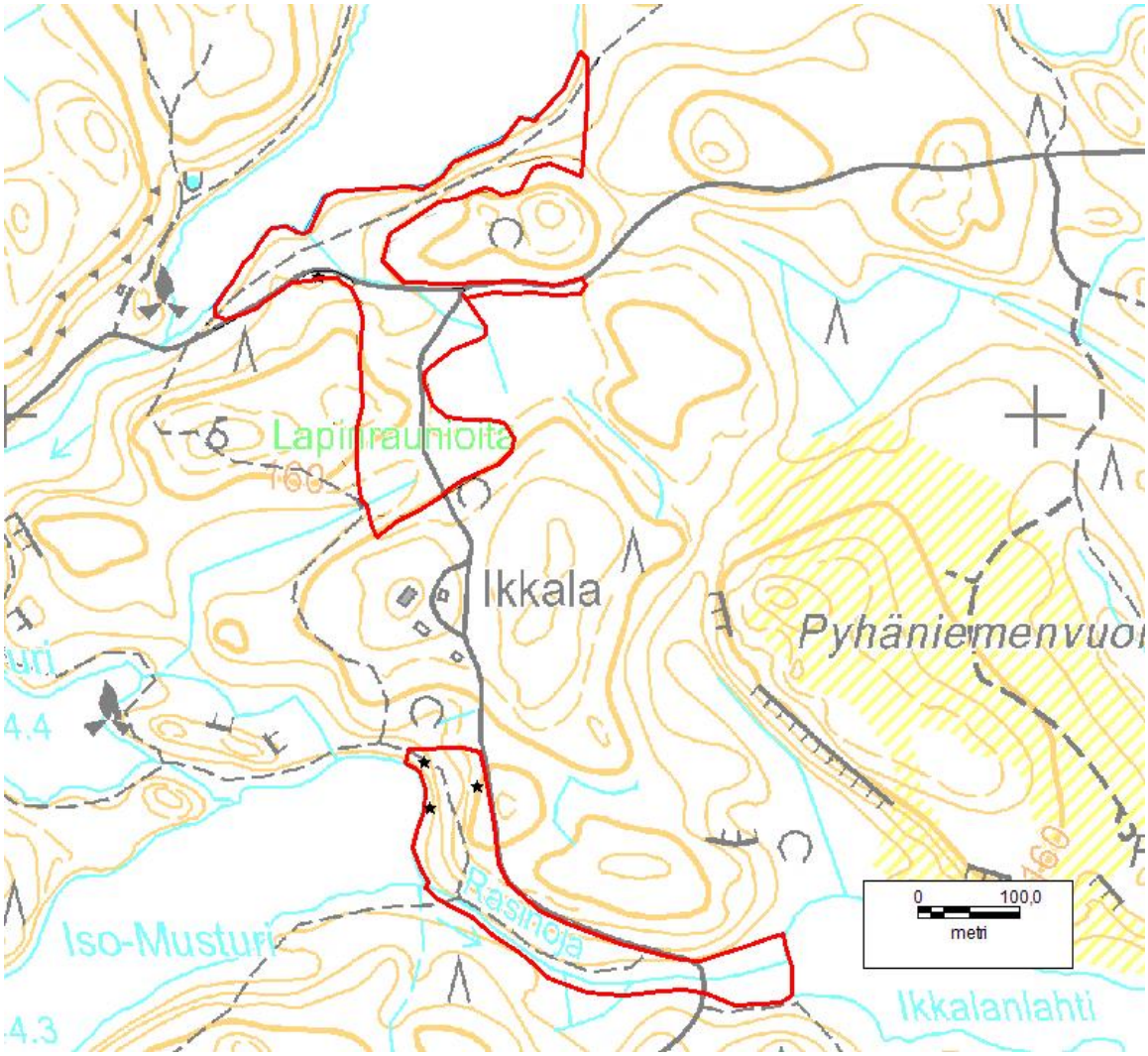

Kartta 2. Ikkalan A7 ja Siitinjärven A27 uudet rajaukset. Lisääntymispaikoiksi tulkitut puut on merkitty tähdillä.

<u>A72 Valkeajärvi</u> (kartta 3, kohde 1)

- esitetty liito-oravamerkinnän poistamista

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on edelleen hyvää habitaattia lajille. Metsä *voisi sopia METSO-ohjelmaan*, sillä kuviolla on lahopuuta yli 10 m³/ha ja jonkinlainen lahopuujatkumo.

Suositus: Alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

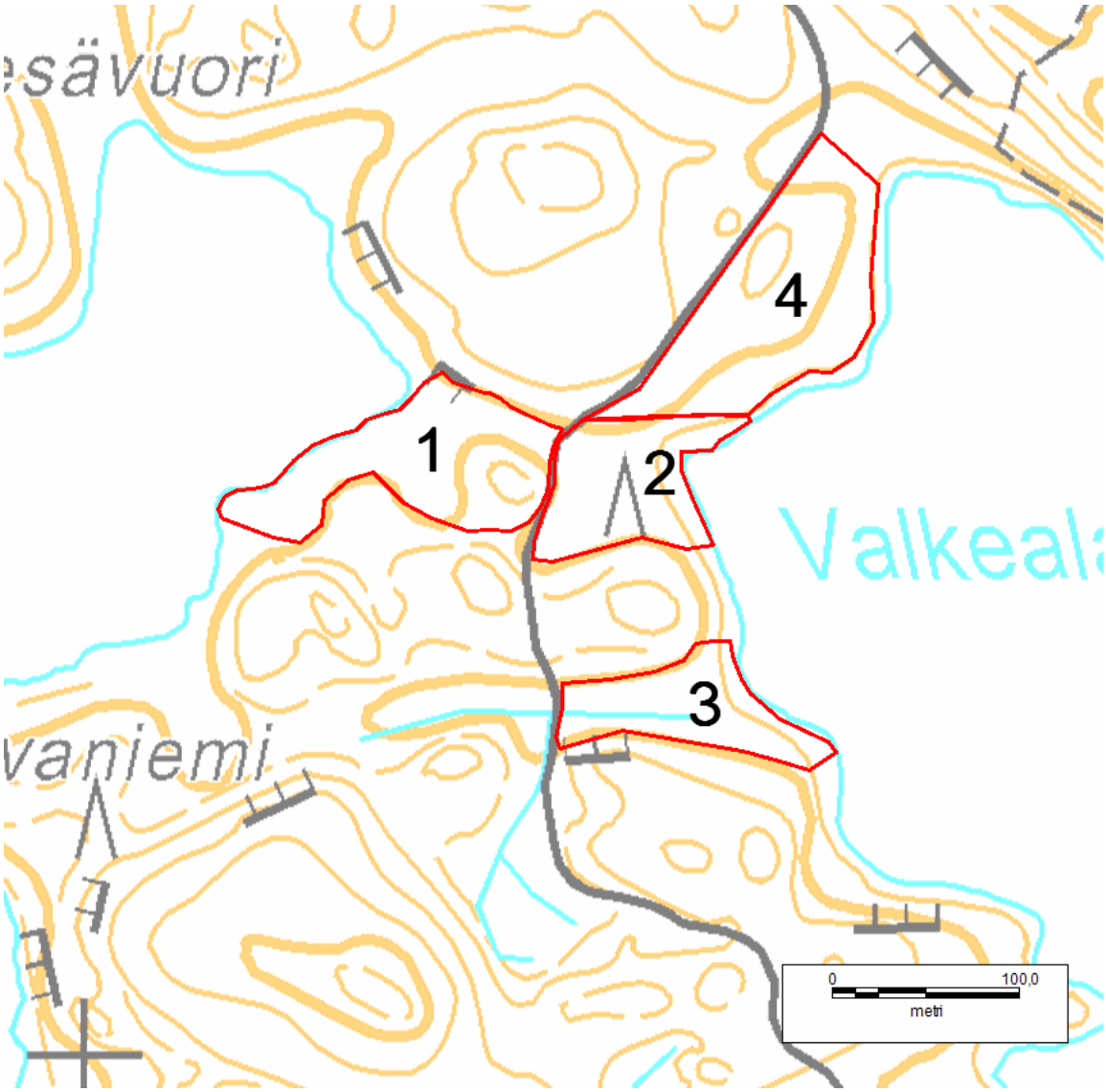

Kartta 3. Valkeajärven (1) ja Valkeajärven-Valkealahden välisen alueen (3–4) luontokohteet.

<u>Valkeajärven-Valkealahden (Pukala) välinen alue</u> (kartta 3)

- liito-oravaesiintymän tarkistus

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on paikoin (rajaukset 2 ja 3) lajille sopivaa. Lisäksi alueelta rajattiin yksi puustoltaan varsin luonnontilainen *METSO-ohjelmaan* sopiva alue (4): varttuneessa kuusivaltaisessa sekametsässä kasvaa vanhoja mäntyjä, lahopuuta on yli 10 m³/ha ja kuviolla esiintyy myös vanhoja palokantoja.

Suositus: Uudelleen digitoiduille liito-oravarajauksille (2 ja 3) ja potentiaaliselle METSO-kohteelle (4) sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

3.2. Potentiaalisille liito-orava-alueille osoitetut uudet rakennuspaikat

A70 ja A71 Pukala (ei karttaa)

- liito-oravan elinympäristö >< rakentaminen (Pukala)

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on edelleen lajille sopivaa.

Suositus: Rajaus pysyy ennallaan ja sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

Kuva 1. Harvinaista raidankeuhkojäkälää haavan rungolla. Siitinjärvi 12.5.2015 © Petri Parkko

3.3. Hakatut kohteet

A27 Siitinjärvi (kartta 2 sivulla 4)

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on rajatulta osaltaan edelleen lajille sopivaa. Yhden haavan rungolta löytyi harvinaista raidankeuhkojäkälää *Lobaria pulmonaria* (NT) (kuva 1).

Suositus: Alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

A79 Valkjärvi (kartta 4)

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on suurelta osin edelleen lajille sopivaa. Metsässä on paljon lahopuuta ja se sopisi myös *METSO-ohjelmaan*. Valkjärvellä tehtiin pesimiseen viittaava havainto kuikasta (L-dir).

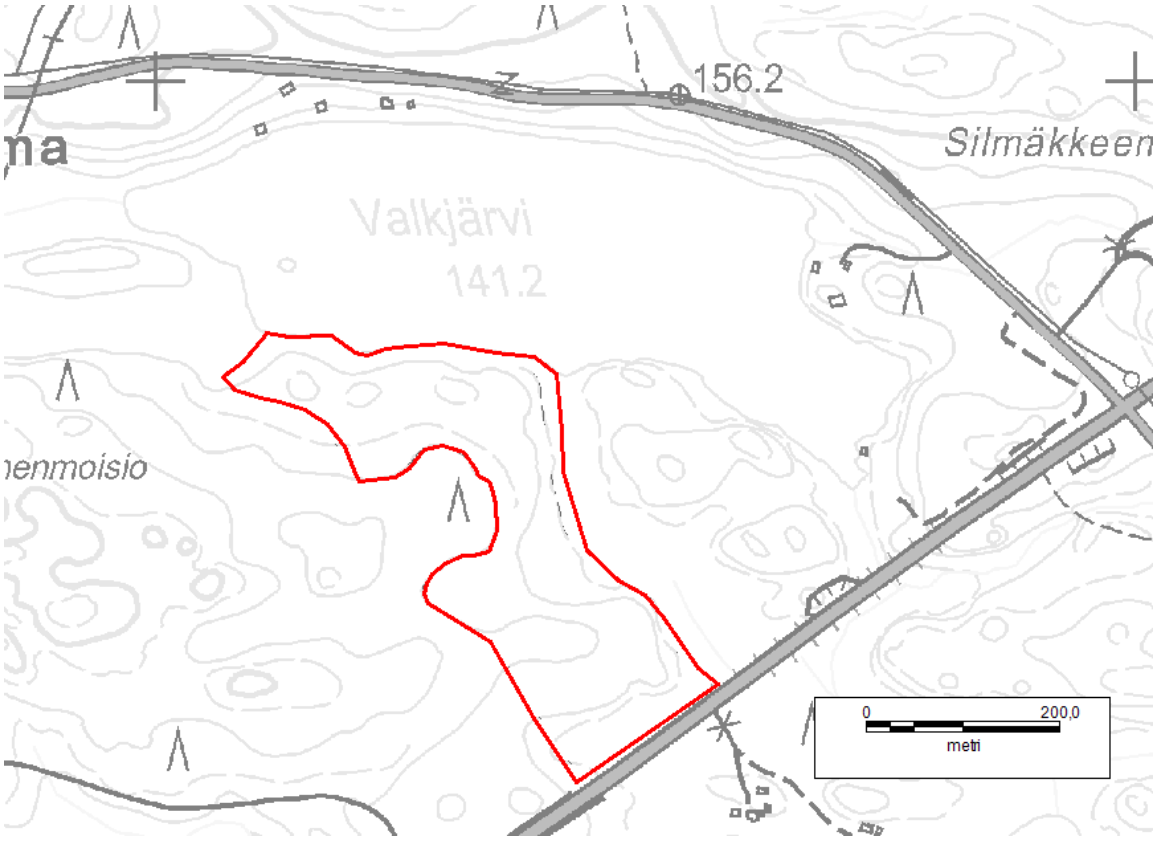

Kartta 4. Valkjärven liito-oravalle sopiva metsä.

Suositus: Alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

A82 Aihtianjärvi (kartta 5)

Alueella tehtiin keväällä 2015 edelleen havaintoja liito-oravasta ja löydettiin kolme lisääntymispaikoiksi tulkittavaa kolohaapaa. Länsiosan metsä (1) rajattiin elinalueeksi ja erillinen itäosan metsä liito-oravalle sopivaksi metsäksi.

Suositus: Rajaus korjattiin nykytilannetta vastaavaksi ja länsiosan metsä (1) varustetaan merkinnällä sl-1, itäosan metsälle (2) sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

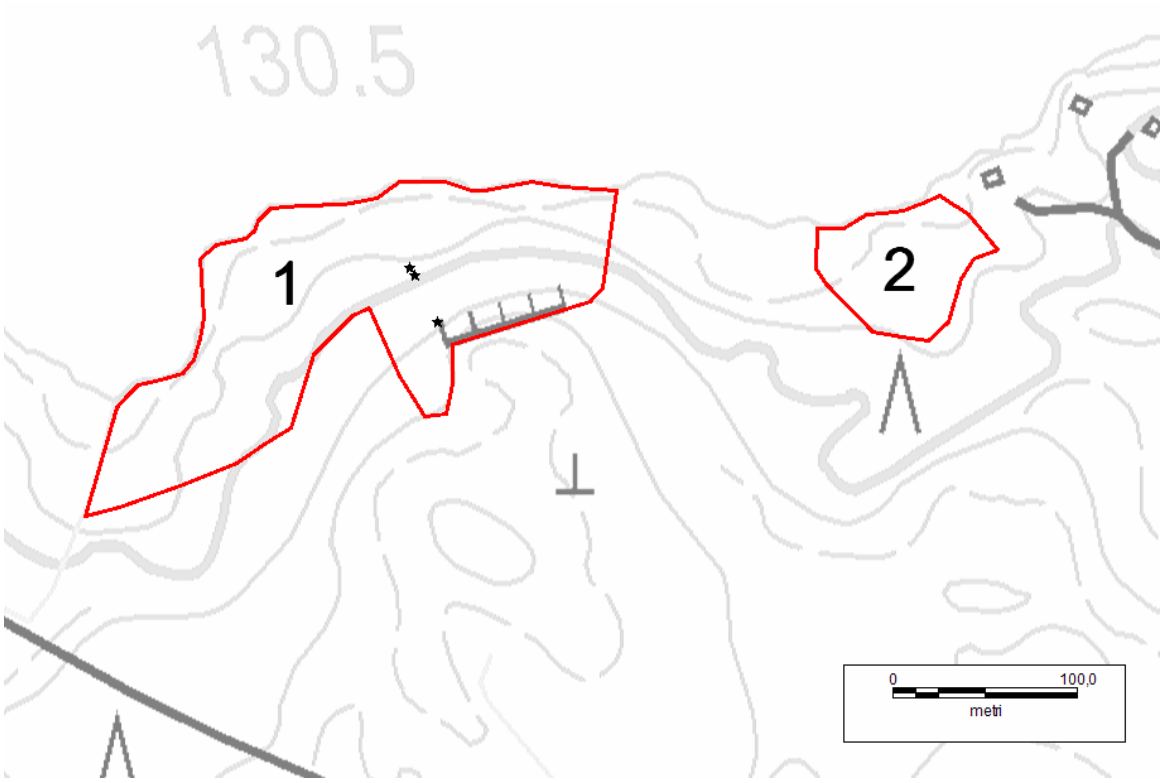

Kartta 5. Aihtianjärven liito-oravan elinalue (1) ja liito-oravalle sopiva metsä (2). Lisääntymispaikat on merkitty tähdillä.

A102 Kokkilanselkä, Kukkolahti (kartta 6)

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä (1) on laajalti lajille sopivaa. Alueelta on rajattu myös *vesilain ja metsälain* suojelema kohde noro (2) sekä *vesilain* suojelema kohde lähteikkö (3).

Päätelmät ja suositukset: Liito-oravalle sopivalle metsälle (1) sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2 ja noro (2) + lähteikkö (3) varustetaan merkinnällä luo-1. Vanhan luontokartan arvokkaiden elinympäristöjen (noro ja luhta) rajaukset säilyvät ennallaan.

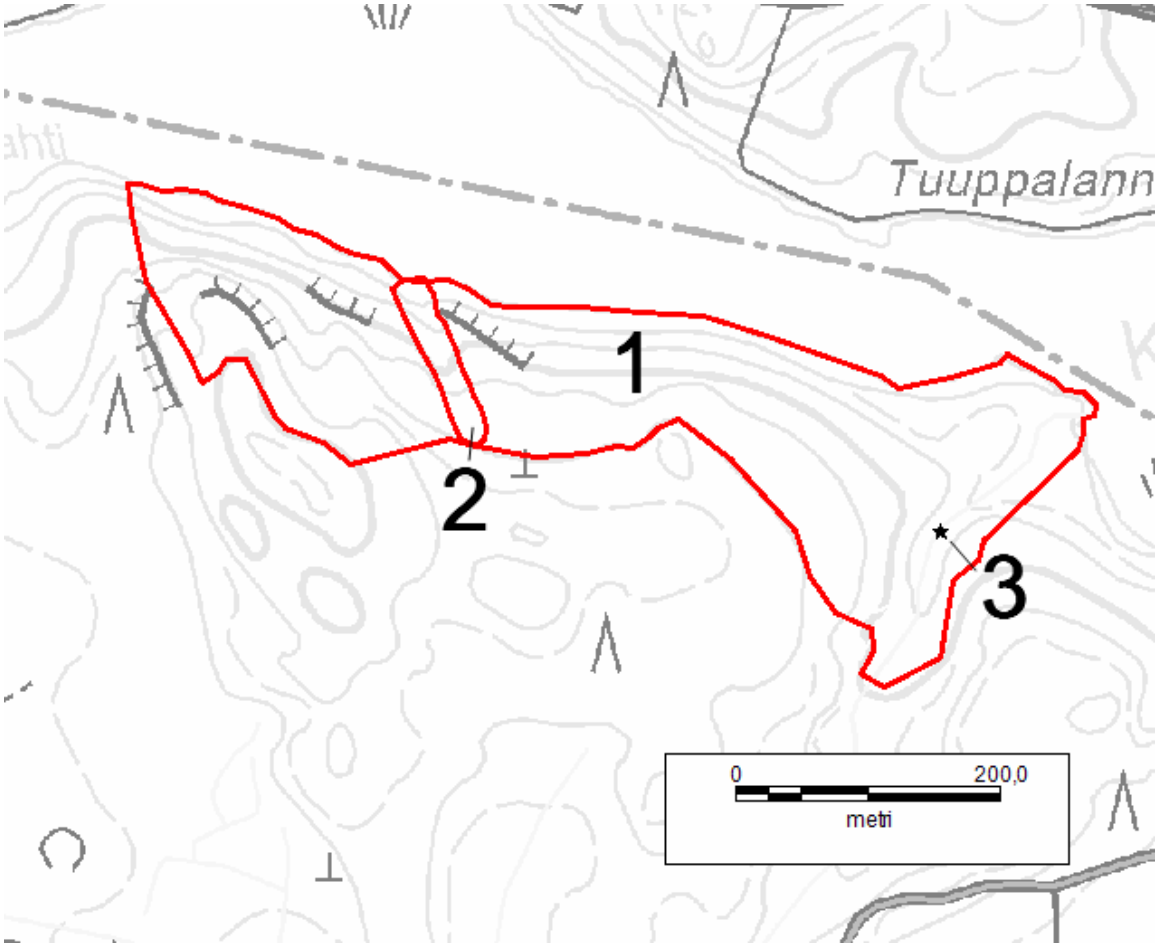

Kartta 6. Kokkilanselän Kukkolahden uusi liito-oravalle sopivan metsän rajaus (1), noro (2) ja lähteikkö 3.

3.4. Muut selvitetyt kohteet

Iso-Niska (ei karttaa)

- kuikan (L-dir) pesiminen Iso-Niskalla

Iso-Niskalla tehtiin pesimiseen viittaava havainto 13.5.2015, jolloin järvellä ui kuikkapari.

Päätelmä ja suositus: Kaavassa jätetään riittävästi rakentamatonta rantaviivaa kuikan pesintään. Pesintä ei edellytä kaavamerkintöjä.

Enojärvi

- kuikan (L-dir) pesiminen Muskoonsaaren kaakkoispuolella

Lajia ei havaittu alueella maastokäynnillä 13.5.2015. Laji on pesinyt useina viime vuosina (viimeiset havainnot vuodelta 2013) Muskoonsaaren eteläpuolella, mutta ei kesällä 2015.

Suositus: Ei edellytä kaavamerkintöjä.

4. Eteläinen osa-alue

4.1. Lausuntojen/ mielipiteiden perusteella tarkistetut liito-oravakohteet

B9 Pajulahti (kartta 7)

- liito-oravan elinympäristön oikeellisuuden tarkistaminen

Liito-oravarajaus pieneni hakkuiden takia, mutta toisaalta papanoita löytyi keväällä 2015 myös Pajulahti-karttanimeen asti. Liito-oravan elinalue (4) on erityisen hyvää habitaattia lajille ja papanoita löytyi suurten haapojen ja katkenneen metsälehmuksen alta. Pajulahden jäljelle jääneet metsät ovat suurelta osin ravinteisuudeltaan lehtoja ja *Metsäkeskuksen ympäristötukialueita*.

Viitasammakon (Dir IV) kutualueita rajattiin kaksi (3 ja 4) ja aiemmin kaavassa olleet pistemäiset kohteet muutettiin kevään 2015 havaintojen perusteella aluemaisiksi. Reheväkasvuisella rantakaistaleella (3) kuultiin huhtikuussa 2015 kymmenien/ satojen koiraiden soidinääntelyä. Myös rehevässä Halkosaaren tyven pohjukassa (4) kuultiin kymmeniä koiraita.

Alueelta rajattiin kaksi arvokasta elinympäristöä, joista 6 on harmaaleppävaltaista lehtoa sekä Metsäkeskuksen ympäristötukialue. Kohde 5 on edustava lehtipuuvaltainen rantalehto, jonka puusto on harmaaleppä- ja koivuvaltaista. Rannassa kasvaa tervaleppää. Kuviolla on paljon pieniläpimittaista lahopuuta. Sinivuokko kasvaa runsaana kenttäkerroksessa. Kaikki lehtotyypit ovat *uhanalaisiksi arvioituja luontotyyppejä* ja lehtolaikut ovat *metsälailla suojeltuja* kohteita.

Suositukset: Uusi liito-oravarajaus (1) ja viitasammakon kutualueet (3 ja 4) varustetaan merkinnällä sl-1. Muille kohteille sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

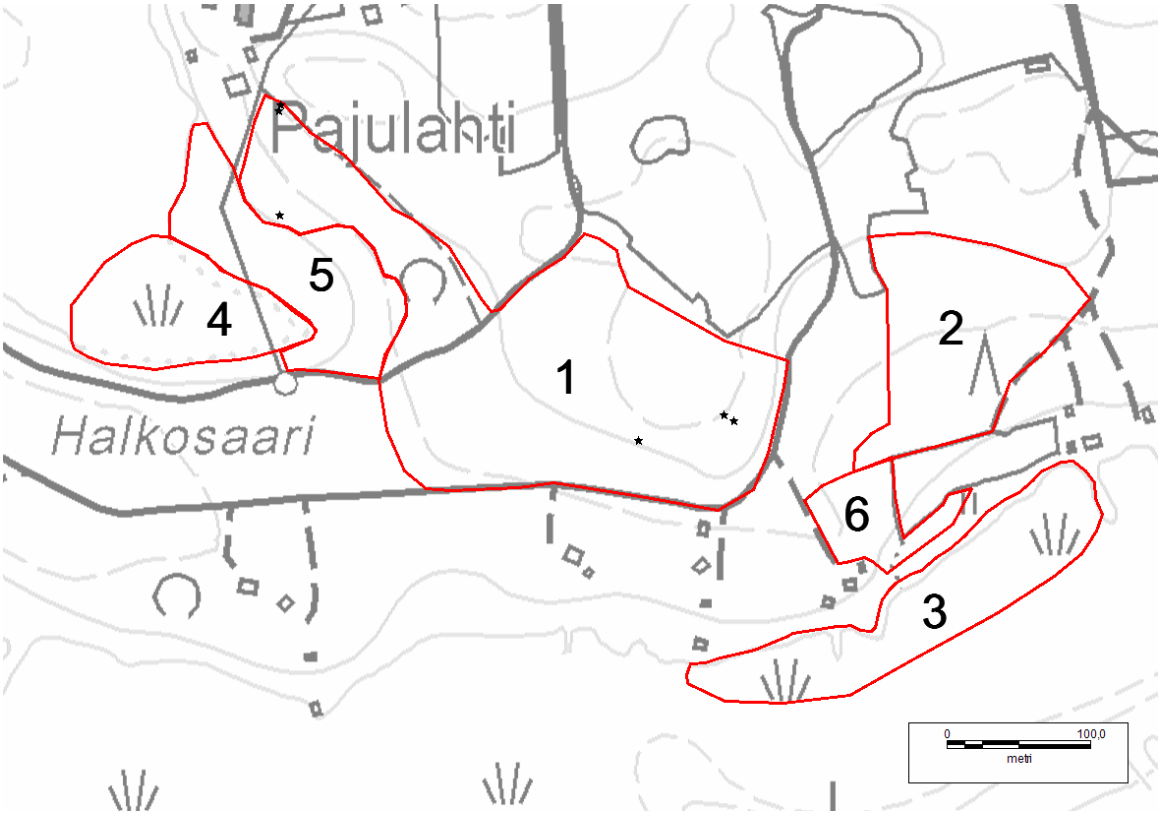

Kartta 7. Pajulahden liito-oravan elinalue (1), liito-oravalle sopiva metsä (2), viitasammakon kutualueet (3 ja 4) sekä arvokkaat elinympäristöt (5 ja 6).

4.2. Potentiaalisille liito-orava-alueille osoitetut uudet rakennuspaikat

<u>B55, B56 ja B57 Laajaanlahti</u> (ei karttaa)

- liito-oravan elinympäristö ><rakentaminen

Kaikki liito-oravakohteet todettiin keväällä 2015 hakatuiksi.

Suositus: Rajaukset ja suojelumerkinnät voidaan poistaa kokonaan.

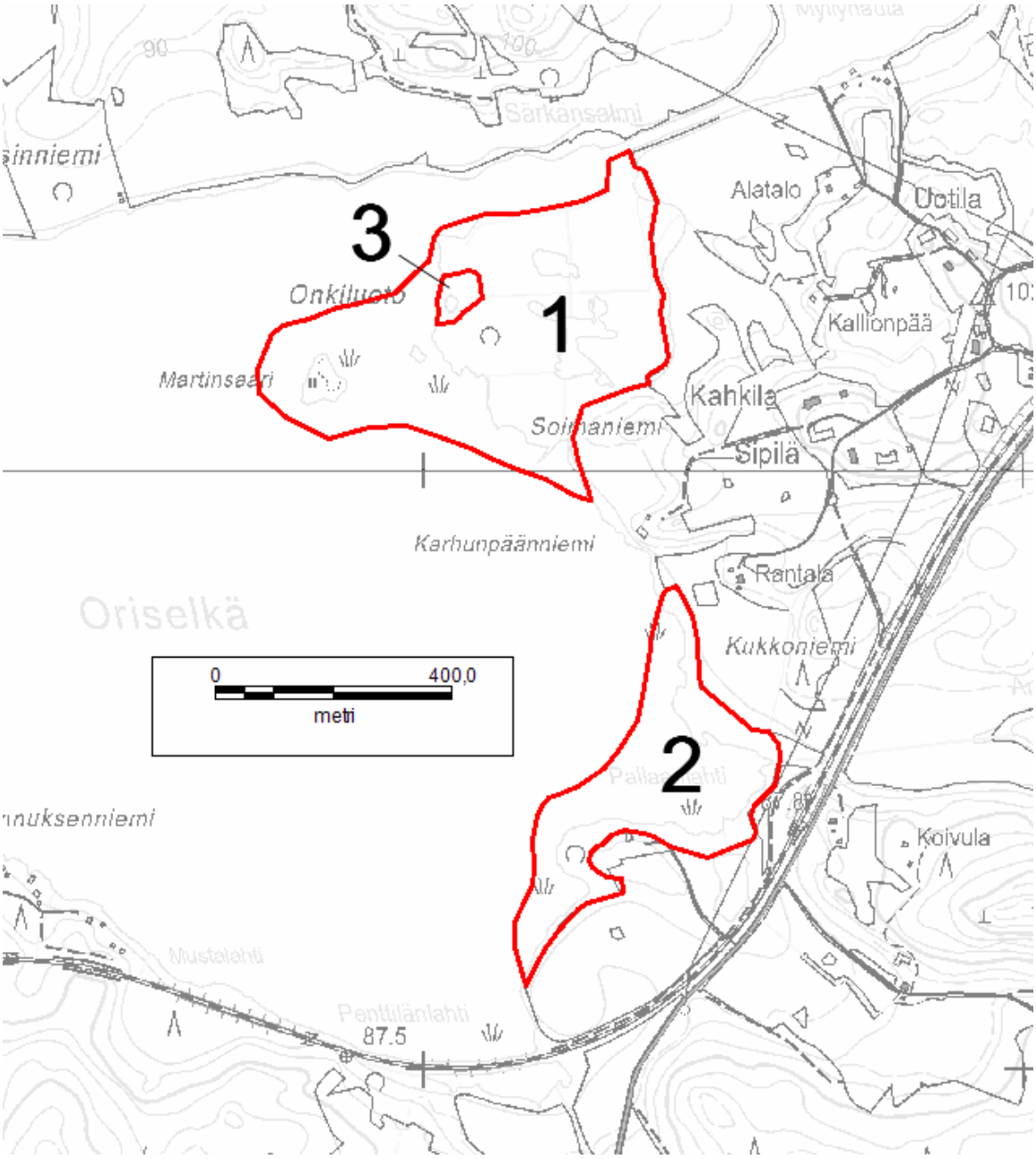

Kartta 8. Onkiluodon arvokkaita luontokohteita 1 – 3.

4.3. Muut selvitetyt kohteet

<u>B22 ja B23 Onkiluoto</u> (kartta 8)

Alueelle tehtiin kaksi maastokäyntiä, 13.5. ja 14.6.2015, joilla havainnoitiin linnustoa ja kasvillisuutta. Martinsaaressa (B23) aiemmin pesinyt naurulokkien (NT) pesimäyhdyskunta on siirtynyt äskettäin Pallaanlahdelle (2). Kolonia havaittiin siellä 13.5., mutta pesinnät todennäköisesti epäonnistuivat. Pallaanlahdella pesivät vuonna

2015 muun muassa laulujoutsen (L-dir) pari ja kaksi paria lapasorsia. Laulujousenilla näkyi vähintään kolme poikasta.

Martinsaaren ympäristö ja Pallaanlahti osoittautuivat puolisukeltajasorsien, etenkin sinisorsan, sulkimisalueeksi: alueella havaittiin 14.6.2015 noin 120 sinisorsaa, noin 40 tavia ja viisi haapanaa. Pallaanlahti on myös hyvin todennäköinen viitasammakoiden (Dir IV) kutupaikka ja täplälampikorennon (Dir IV) lisääntymisalue.

Kohde 3 on luhtien ja lehtojen ympäröimä korkeampi saareke, jonka puustona kasvavat suuret haavat ja koivut. Osa haavoista on lahoja ja kuviolla on myös haapamaapuuta (kuva 2). Kuvio on hyvin rehevä ja ravinteisuudeltaan selvästi lehtoa. Pensaskerroksessa kasvaa lehtokuusamaa, punaherukkaa, tuomea, koiranheittä, karviaista ja taikinamarjaa. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti vuohenputkea, kieloa, lillukkaa, metsäkurjenpolvea, karhunputkea sekä sirotellusti muun muassa sudenmarjaa ja mustakonnanmarjaa. Kaikki lehtotyypit ovat *uhanalaisia luontotyyppejä* ja lehtolaikut *metsälailla suojeltuja*.

Kuva 2 (vas)**.** Onkiluodon rakennettavaksi suunnitellussa saarekkeessa on paljon arvokasta lehtilahopuuta.
Kuva 3 (oik)**.** Toinen Pallaanlahden laulujousenemoista. 14.6.2015 © Petri Parkko

Suositukset: Rajatut kohteet on syytä jättää rakentamisen ulkopuolelle. Kohteiden 1 ja 2 välissä on vähän rakentamiseen sopivaa rantaviivaa. Viitasammakon lisääntymispaikkana alue 1 on syytä varustaa merkinnällä sl-1 ja alue 2 merkinnällä luo-2. Viitasammakko- ja sudenkorentoselvitys tulisi tehdä suuremmissa alueeseen 1 kohdistuvissa ruoppaus-, kaivu- ja rakennushankkeissa. Kohteelle 3 sopiva kaavamerkintä olisi luo-2.

5. Eräjärven osa-alue

5.1. Muut selvitetyt kohteet

Vetterkulla ja Kuoresalo (kartta 9)
Kuoresalon kärjestä löytyi huhtikuussa 2015 liito-oravan (Dir IV, VU) elinalue (kohde 1), jonka puustona kasvavat haavat, kuuset ja koivut. Yhden kolohaavan alta löytyi satoja talvisia liito-oravan papanoita. Alueelta löytyi neljä lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopivaa kolohaapaa.

Kuoresalossa on laajalti liito-oravalle (Dir IV, VU) sopivaa metsää (kohde 7): varttunutta kuusivaltaista metsää, jossa kasvaa siellä täällä suurempia haapoja. Eteläosastaan metsä on erityisen edustavaa ja metsässä lauloi 14.6. maastokäynnillä vaateliaita lehtolajeja: pikkusieppo (L-dir), mustapääkerttu ja sirittäjä (NT).

Viitasammakon (Dir IV) kutualueita (kohteet 3, 4 ja 5) löytyi sekä Kuoresalon että Vetterkullan puolelta. Kohteilla kuultiin 27.4.2015 illalla kymmenien koiraiden soidinääntelyä.

Alueelta rajattiin neljä arvokkaaksi elinympäristöksi luokiteltavaa kohdetta. Tervaleppävaltainen metsäluhta (kohde 6), jonka kenttäkerroksessa kasvaa etenkin rentukkaa, saattaa täyttää luonnonsuojelulain vaatimukset. Tervaleppäluhta/ -korpi on *luonnonsuojelulain suojeltu luontotyyppi*. Rehevät korvet ja luhdat ovat *uhanalaisia luontotyyppejä.*

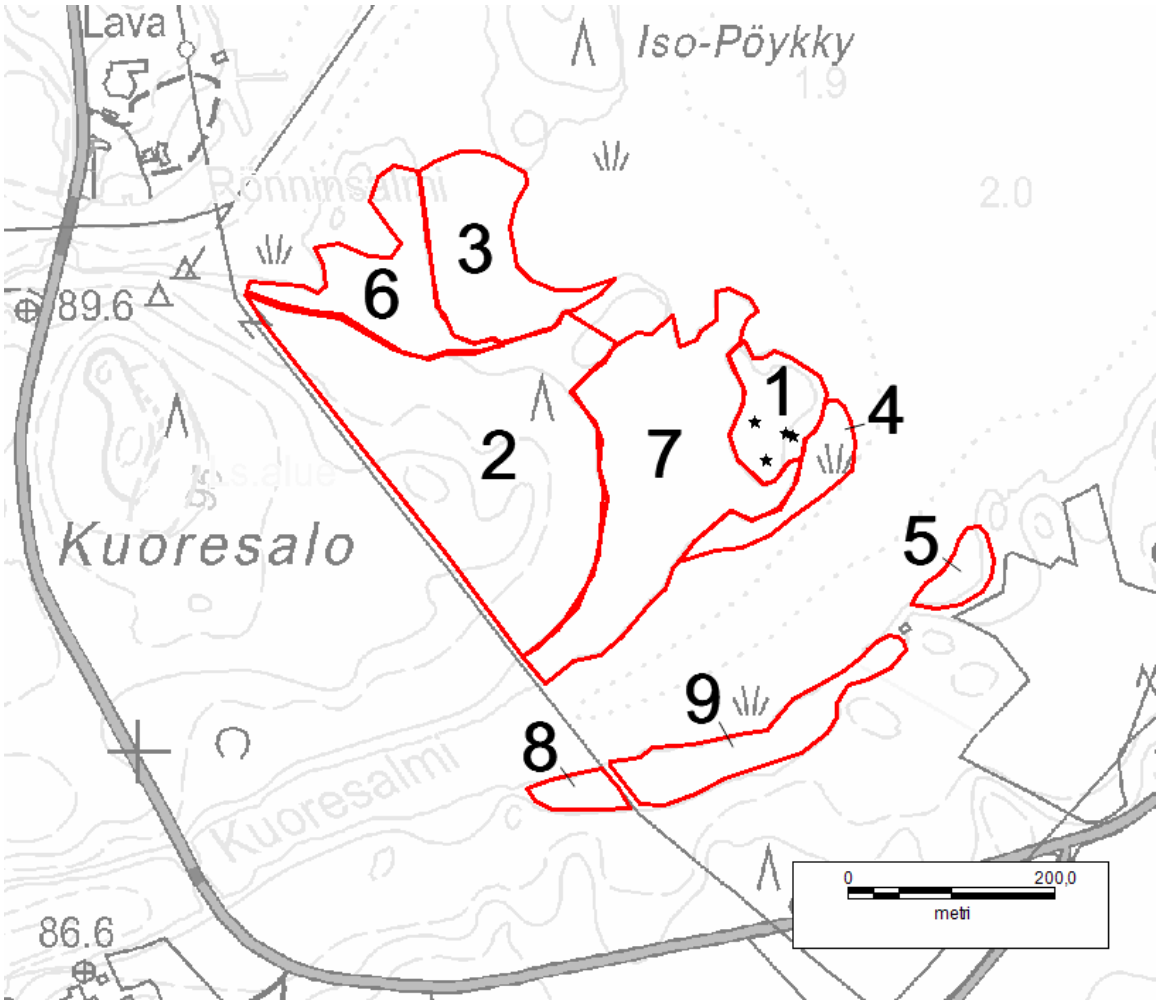

Kartta 9. Vetterkullan ja Kuoresalon arvokkaita luontokohteita: liito-oravan elinalue (1), liito-oravalle sopiva metsä (2), viitasammakon kutualueet (3, 4 ja 5) sekä arvokkaat elinympäristöt 6–9.

Kohde 7 (kuva 4) on *Metsäkeskuksen ympäristötukialue*, jossa vaihtelee mosaiikkimaisesti tervaleppävaltaiset luhdat ja lehdot. Tervalepän lisäksi kuviolla kasvaa puustona kuusta ja hieskoivua sekä pensaskerroksessa tuomea ja punaherukkaa. Rehevimpien kohtien kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti hiirenporrasta, rentukkaa, metsäalvejuurta, luhtalitukkaa ja luhtasaraa. Rajauksen sisällä on avoimia lähinnä pitkäpää- ja luhtasaraa kasvavia kuvioita. Rajaukseen otettiin mukaan eteläreunan melko laaja sara- ja ruoholuhta. Kohde saattaa täyttää paikoin *luonnonsuojelulain* tarkoittaman tervaleppäkorven vaatimukset. Rehevät korvet ja luhdat ovat *uhanalaisia luontotyyppejä* sekä *metsälain suojelemia*.

Kuva 4. Tervaleppävaltaista luhtaa ja lehtoa Kuoresalon kärkiosassa. 14.6.2015 © Petri Parkko

Kohde 8 on melko pienialainen kuvio tervaleppävaltaista tulvavaikutteista rantametsää, jonka edustalla on kapea sara- ja ruoholuhta, hyvin pienialaisesti esiintyy metsäluhtaa. Kuviolla on kohtalaisesti lahopuuta ja kuolleissa puissa näkyy tikkojen ruokailujälkiä. Heinäkasvillisuus hallitsee kenttäkerrosta.

Kohde 9 on kapea kuvio koivuvaltaista tulvametsää, jonka puustona kasvaa lisäksi halavaa ja vähän tervaleppää sekä raitaa. Kuolleissa puissa, muun muassa suuressa kuolleessa raidassa, on tikkojen ruokailusuppiloita. Lahopuuta on paikoin runsaasti. Kohteella on merkkejä laidunnushistoriasta.

Suositukset: Liito-oravan elinalue (1) varustetaan merkinnällä sl-1. Kohteelle 2 sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2. Viitasammakon kutualueet (3, 4 ja 5) varustetaan merkinnällä sl-1. Arvokkaat elinympäristöt merkitään luo-2 -merkinnällä.

Murronlahti-Tervasaari (Kuivastenniemi) (kartta 10)

Jussinsaaressa ja sen ympäristössä on huomattavan paljon luontoarvoja. Lähes koko Jussinsaari voidaan rajata arvokkaaksi elinympäristöksi. Saaressa on laajalti liito-oravalle (Dir IV, VU) sopivaa metsää, mutta sinne ei päästy huhtikuun 2015 käynnillä. Saaressa käytiin kanootilla 14.6., jolloin alueelta löytyi edelleen satoja talvisia liito-oravan papanoita (kuva 5) suuren kuusen tyveltä. Joukossa oli myös tuoreempia papanoita. Jussinsaaresta rajattiin laaja liito-oravan elinalue (kohteet 1 ja 2), jonka sisällä on arvokas lehto (kohde 1). Suurin osa on kosteaa lehtoa, jossa puustona kasvaa tervaleppää, mutta korkeammilla kohdilla esiintyy myös OMaT-lehtoa. Kivikkoisista kohdista löytyi melko harvinaista kaiheorvokkia *Viola selkirkii*. Pensaskerroksessa on runsaasti tuomea, taikinamarjaa, lehtokuusamaa sekä puna- ja mustaherukkaa. Kuvioon sisältyy myös rantaan rajoittuva hiirenporrasvaltainen suursaniaislehto (kuva 6). Kaikki lehtotyypit ovat *uhanalaisia luontotyyppejä*.

Kuva 5 (vas)**.** Liito-oravan ulostepapanoita. **Kuva 6** (oik)**.** Hiirenporrasvaltaista suursaniaislehtoa. Jussinsaari. 14.6.2015 © Petri Parkko

Liito-oravalle sopivaa metsää rajattiin yksi kuvio (3) saaren eteläosasta. Puusto on selvästi käsitellympää kuin muualla saaressa, mutta latvuskerroksessa kasvaa paljon haapaa.

Viitasammakoita (Dir IV) havaittiin 28.4.2015 kohteilla 4 ja 5. Kohde 4 on Jussinsaaren ja Kuivastenniemen välissä oleva sara- ja ruoholuhta, jossa kuultiin muutamia kymmeniä

koiraita. Myös Murronlahden pohjukassa (5) kuultiin 28.4. useita koiraita, mutta selvästi vähemmän kuin kohteella 4. Koska maastokäynti tehtiin päivällä, oli yöaktiivisten viitasammakoiden todellinen määrä selvästi suurempi.

Kohteet 4, 6 ja 7 ovat luhtia ja suurelta osin korteluhtaa. Järvikortteen lisäksi niillä kasvaa etenkin pitkäpääsaraa, suursaroja, vehkaa ja ranta-alpia.

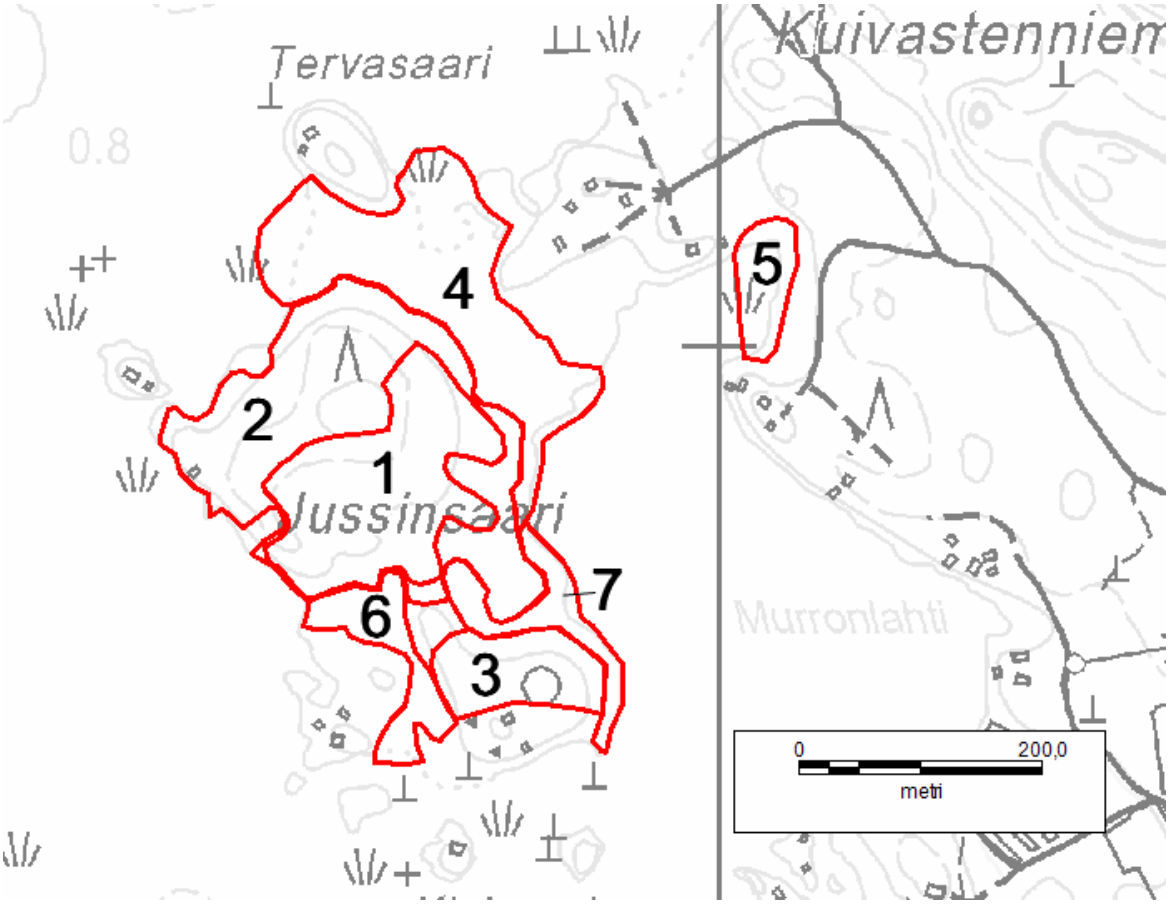

Kartta 10. Kuivastenniemen arvokkaita luontokohteita: liito-oravan elinalueita (1 ja 2), arvokkaita elinympäristöjä 1, 6 ja 7 sekä viitasammakon kutualueita 4 ja 5.

Suositukset: Jussinsaari on hyvin haasteellinen rakennettava, sillä merkittäviä luontoarvoja on paljon: rakentamaton osa sopisikin hyvin luonnonsuojelualueeksi. Rakentaminen saareen edellyttää perusteellisia luontoselvityksiä. Kaavamerkintäsuositus liito-oravan elinalueille (1 ja 2) ja viitasammakon kutualueille (4 ja 5) on sl-1 sekä arvokkaille elinympäristöille (6 ja 7) luo-2.

Kaakkolammi (kartta 11)

Lammelle tehtiin maastokäynti 13.6.2015. Kaakkolampi on kooltaan pieni ja erämainen. Kapeilla nevareunuksilla kasvaa muun muassa jouhisaraa, raatetta, vähän maariankämmekkää, suoputkea ja suomuurainta. Paikoin esiintyy suopursukasvustoja. Lampea ympäröivät metsät ovat säilyneet paikoin hyvinkin luonnontilaisina. Arvokkaita luontokohteita:

1. Itse lampi on arvokas pienvesi, jolla on suuri lummelampikorennon *Leucorrhinia caudalis* (Dir IV) esiintymisen todennäköisyys
2. Potentiaalinen *METSO-kohde*: vanhaa sekametsää, jossa kasvaa vanhoja kilpikaarnaisia mäntyjä, kuusta ja koivua sekä vähän haapaa. Kuviolla on jonkinlainen lahopuujatkumo. Kannot ovat vanhoja ja pehmenneitä.

Kartta 11. Kaakkolammen arvokkaita luontokohteita.

3. ja 4. Edustavat jyrkänteet ja niiden päällä karukkokallio. *Metsälain suojelemia* kohteita.
5. Ojittamaton rämekuvio, jonka mättäillä kasvava puusto on kitukasvuista mäntyä ja hieskoivua. Kenttäkerroksessa kasvaa suokukkaa, raatetta, tupasvillaa, karpaloa,

jouhisaraa, paikoin suopursua, vähän luhtavillaa sekä järvikortetta. *Metsälain suojelema* vähäpuustoinen suo.

6. Potentiaalinen *METSO-kohde*. Edustavaa varttunutta sekametsää, joka on puustoltaan mänty- ja kuusivaltainen (myös koivua ja haapaa). Kuviolla on paljon lahopuuta ja myös sammaloituneita pehmenneitä runkoja = lahopuujatkumo.
7. Edustavia karukkokallioita, joilla kilpikaarnaisia vanhoja mäntyjä (kuva 8) ja ehjiä poronjäkälikköjä. Ainakin osittain *metsälain suojelema* kohde.

Kuva 7 (vas)**.** Kaakkolammi on pieni suoreunainen lampi. **Kuva 8** (oik)**.** Puustoltaan luonnontilainen kallioalue Kaakkolammen rannalla. 13.6.2015 © Petri Parkko

Suositukset: Koko Kaakkolammi on erämäinen ja rakentamaton pienvesi, joka olisi syytä jättää rakentamisen ulkopuolelle. Rantametsät ovat erityisen hyvin säilyneitä ja luonnontilaisen kaltaisia, joten ne tulisi jättää hakkuiden ulkopuolelle. Niitä voitaisiin esittää METSO-ohjelmaan. Jos lammelle rakennetaan, tulisi rakentamisen olla hyvin pienimuotoista. Arvokkaiden luontokohteiden (1-7) merkintäsuositus on luo-2.

8. Längelmäen osa-alue

8.1. Lausuntojen/ mielipiteiden perusteella tarkistetut liito-oravakohteet

D42, D41 ja D42 Rookinsalmi (ei karttaa)

- liito-oravan elinalue ja lisääntymispaikat, vaadittu suojelumerkinnän poistamista

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on edelleen lajille sopivaa.

Suositus: Alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2

8.2. Potentiaalisille liito-orava-alueille osoitetut uudet rakennuspaikat

D80 Vähäjärvi (kartta 12)

Alueella ei tehty keväällä 2015 havaintoja liito-oravasta (Dir IV, VU), mutta metsä on edelleen lajin elinympäristöksi sopivaa. Pohjukassa kuultiin 28.4. kymmenien viitasammakkokoiraiden (Dir IV) soidinääntelyä ja nähtiin myös parittelua (kuva 9). Alueelta merkittiin yksi *vesilain suojelema* kohde lähde (kuva 10.).

Kuva 9 (vas)**.** Vähäjärvi oli keväällä 2015 viitasammakoiden kutupaikka. **Kuva 10** (oik). Lähde on vesilain suojelema kohde. Vähäjärvi 28.4.2015 © Petri Parkko

Päätelmät ja suositukset: Alueella ei tehty havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on edelleen lajille sopivaa. Liito-oravarajaus pidetään ennallaan, mutta alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2. Pohjukan viitasammakoiden kutualueelle suositellaan merkintää sl-1 ja lähteelle luo-1.

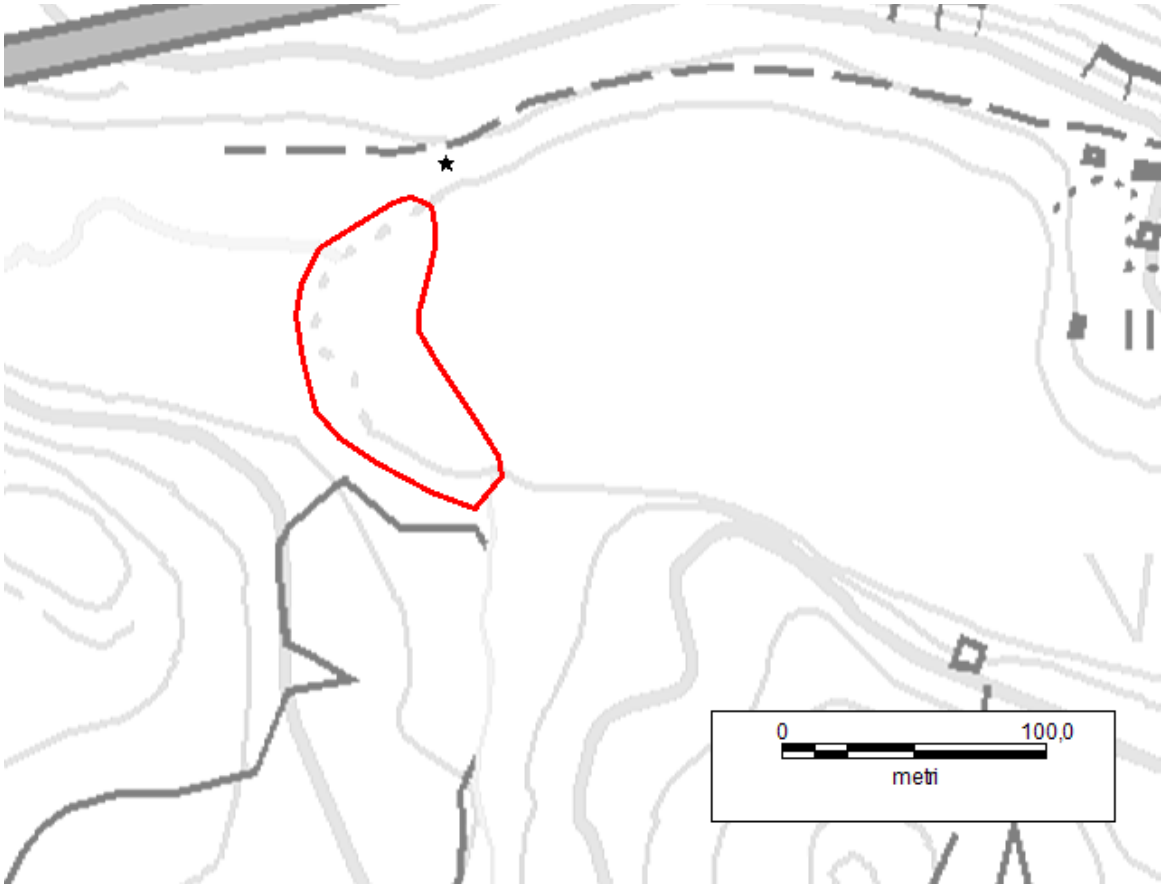

Kartta 12. Viitasammakoiden kutualue on rajattu punaisella ja vesilakikohde lähde on merkitty tähdellä.

D54 Ropanniemi (kartta 13)

Ropanniemessä on ollut liito-oravan (Dir IV, VU) elinalue ja alueella on edelleen lukuisia kolohaapoja. Maastokäynnillä 28.4.2015 metsä todettiin voimakkaasti harvennetuksi, eikä alueelta löytynyt merkkejä liito-oravasta. Ruokolahden pohjukassa kuultiin useiden viitasammakkokoiraiden (Dir IV) soidinääntelyä.

Päätelmät ja suositukset: Alueella ei tehty havaintoja liito-oravasta, mutta metsä on edelleen lajille sopivaa. Rajaus pidetään ennallaan, mutta sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2. Pohjukan viitasammakoiden kutualue varustetaan merkinnällä sl-1.

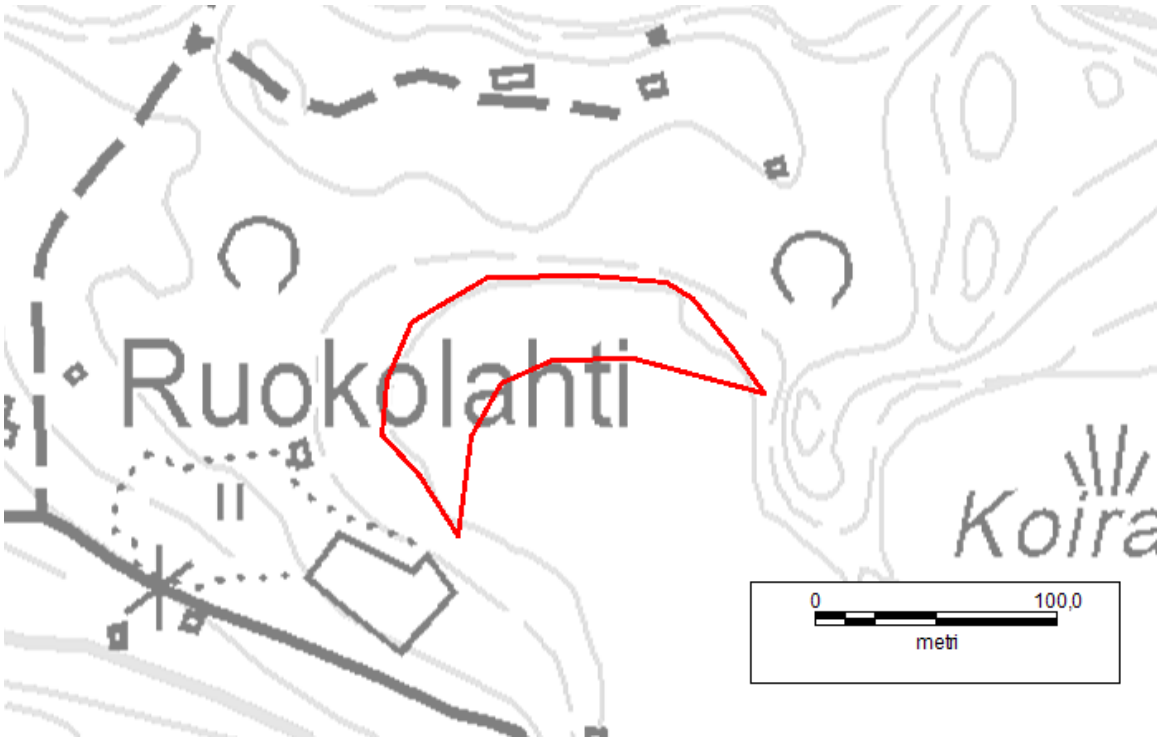

Kartta 13. Ropanniemen viitasammakoiden kutulahti on rajattu punaisella.

D65 Mulkovuori (kartta 14)

Alueella ei tehty keväällä 2015 merkkejä liito-oravasta (Dir IV, VU). Lajin elinympäristöksi parhaiten sopivat metsät, jotka ovat samalla potentiaalisia *METSO-kohteita*, *vesilain + metsälain* suojelema kohde noro (4) sekä kalalokkien pesimäluoto rajattiin kartalle. Kohteista 1 on erityisen potentiaalinen *METSO-kohde*: järeää puustoa, jättihaapa, runsaasti etenkin kuusilahopuuta sekä lahopuujatkumo. Metsä rajautuu länsireunastaan taimikkoon.

Päätelmät ja suositukset: Liito-oravalle sopiville metsille sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2 ja noro merkinnällä luo-1.

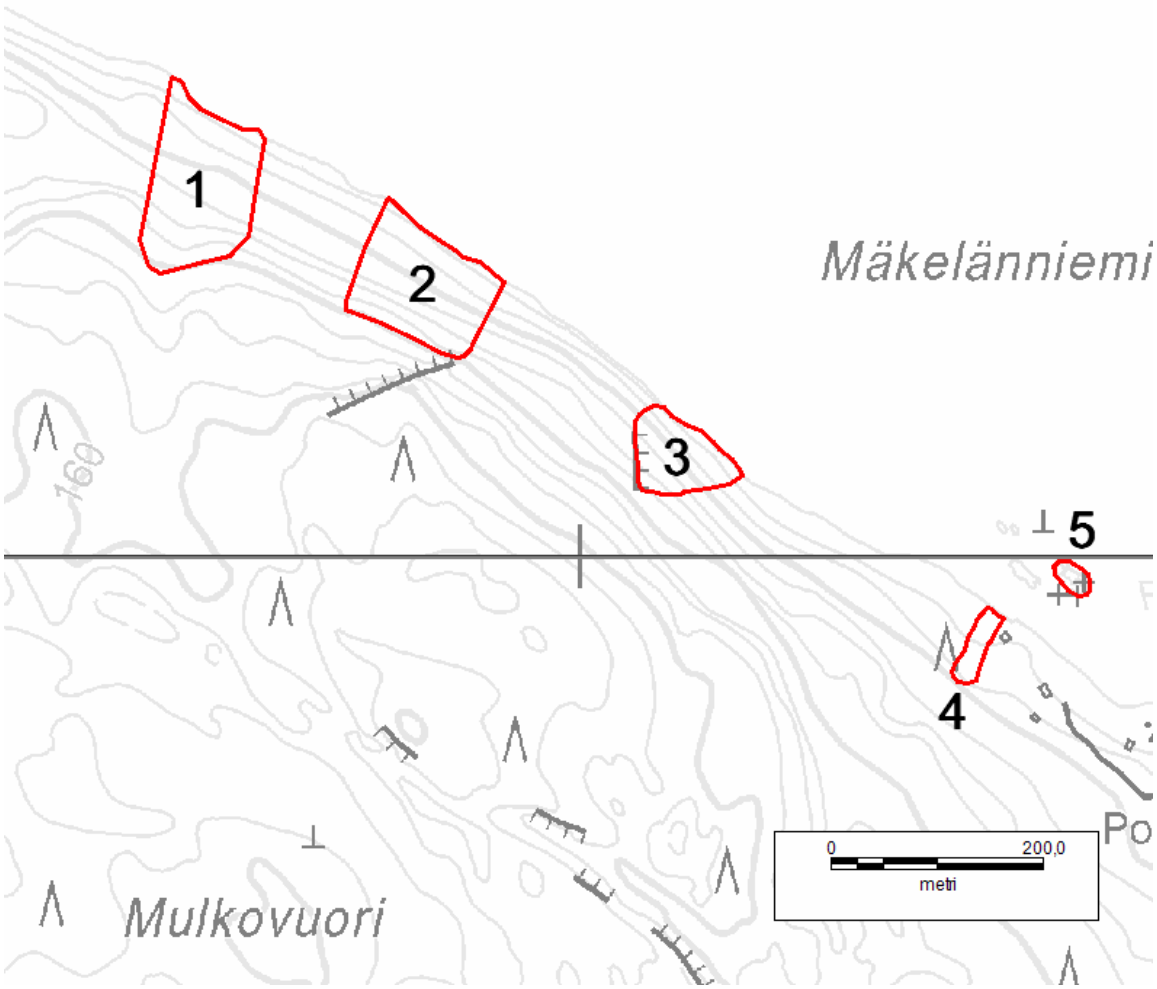

Kartta 14. Mulkovuoren liito-oravalle sopivat metsät 1 – 3, vesi- ja metsälain suojelema kohde noro (4) ja lokkien pesimäluoto (5).

8.3. Hakatut kohteet

D8 Eräsjärvi (ei karttaa)

Metsät hakattu kokonaan (kuva 11).

Päätelmät ja suositukset: Rajaus ja suojelumerkintä voidaan poistaa.

D9 Iso Kukkojärvi (kartta 15)

Edelleen pienialaisesti liito-oravalle sopivaa metsää, joka on rajattu uudelleen.

Päätelmät ja suositukset: Alueelle sopiva kaavamerkintä olisi kaavaluonnoksessa käytetty luo-2.

Kartta 15. Iso Kukkojärven uusi liito-oravarajaus.

D26 Pitkävesi (ei karttaa)

Kohde on hakattu lähes kokonaan, joten liito-oravalle sopivaa metsää on hyvin vähän.

Päätelmät ja suositukset: Suojelumerkinnät voidaan poistaa.

D33 Syväjärvi (ei karttaa)

Kohde on hakattu lähes kokonaan (jättöhaapoja), joten se ei tule olemaan vuosiin liito-oravalle sopivaa metsää.

Päätelmät ja suositukset: Rajaukset ja suojelumerkinnät voidaan poistaa.

Kuva 11. Monet entisistä liito-oravakohteista ovat nyt kokonaan hakattuja. Eräsjärvi, Lepolahti 12.5.2015
© Petri Parkko

8.4. Muut selvitetyt kohteet

D75 ja D76 Ruskeaniemen haavikot (ei karttaa)

Alueelle tehtiin maastokäynti 13.6.2015, jolloin todettiin puustoa harvennetun. Metsät ovat kehityskelpoisia ja ravinteisuudeltaan lehtomaisia, mutta niiden luonnontila on merkittävästi muuttunut.

Päätelmät ja suositukset: Kohteiden rajaukset ja suojelumerkinnät voidaan poistaa kaavasta.

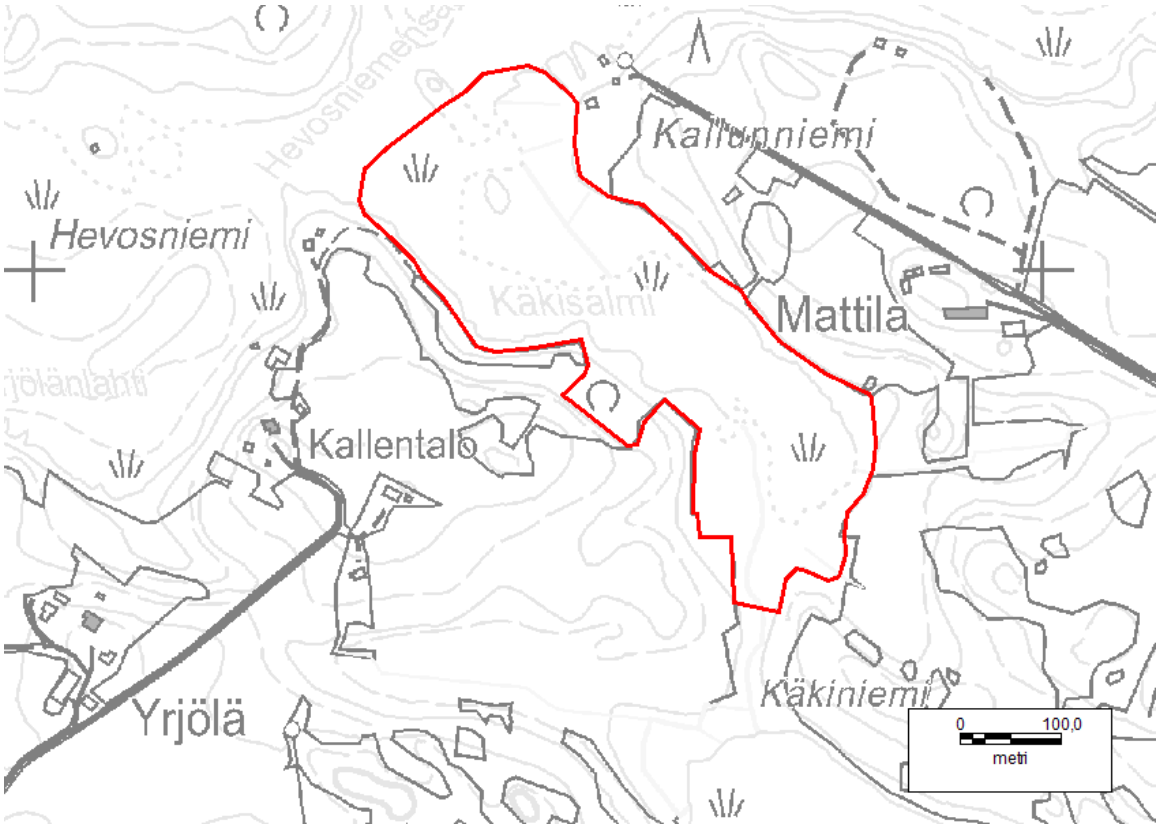

Kartta 16. Käkisalmen arvokkaan luontokohteen rajaus.

Käkisalmi (kartta 16)

Alueelle tehtiin kaksi maastokäyntiä, 28.4. ja 13.6.2015, joilla selvitettiin linnustoa ja viitasammakon (Dir IV) esiintymistä. Käkisalmi on hyvin reheväkasvuinen järvenlahti, jolta on vesistöyhteys Löytäneenlahteen sekä Huhkaimenselkään. Eteläosassa on ruovikkoa ja lahtea ympäröivät melko leveät sara- ja ruoholuhdat.

Lahdella pesivät vuonna 2015 muun muassa laulujoutsen (L-dir), kaulushaikara (L-dir) ja taivaanvuohi. Lahti on viitasammakon (Dir IV) kutualue, jossa kuultiin 28.4. kymmenien koiraiden ääntelyä.

Päätelmät ja suositukset: Kohde on linnustoltaan melko arvokas ja viitasammakon (Dir IV) kutualueena koko rajattu alue on syytä varustaa merkinnällä sl-1. Myös täplälampikorennon (Dir IV) esiintyminen alueella on todennäköistä. Suuremmat ruoppaus- ja kaivuhankkeet edellyttävät sudenkorentoselvitystä.

Kuva 12. Keväistä Käkisalmea Längelmäen osa-alueella. 28.4.2015 © Petri Parkko

Längelmäen kk, Riihisaari (ei karttaa)

- lehtoalueen selvittäminen

Alueelle tehtiin maastokäynti kesäkuussa 2015. Metsät ovat suurelta osin ravinteisuudeltaan lehtoa, mutta osa alueesta on äskettäin hakattu ja muualla puustoa on harvennettu. Alueen lounaisosassa ollut lähteikkö on voimakkaasti ojitettu.

Päätelmät ja suositukset: Arvokkaita luontokohteita ei rajattu.

9. Lähteet

Parkko, P. 2012: Oriveden rantayleiskaavan luontoselvitys 2009–2010. Päivitetty versio.

Salo, P. 2013: Luontoselvitys – Orivesi, Längelmävesi, Kuivastenniemen, Jussinsaaren ja Tervasaaren lähiympäristö. Tutkimusraportti 10 s.